

Burgerraad voor het klimaat van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Cyclus 1 — februari 2023

Inhoud

1. Werking van de Raad	3
1.1. Beraadslagingen	3
Duur van het mandaat	3
Samenstelling en selectie	3
Werking.....	3
1.2. Agendasetting	4
Duur van het mandaat	4
Samenstelling en selectie	4
Werking.....	4
1.3. Opvolging	5
Duur van het mandaat	5
Samenstelling en selectie	5
Werking.....	5
2. Coördinatie van de Raad	6
2.1. Begeleidingscomité	6
Samenstelling en selectie	6
Opdrachten.....	7
2.2. Secretariaat	7
3. Integratie in de klimaatgovernance van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	8
3.1. Analyse van de aanbevelingen	8
3.2. Eerste reactie van de Regering	8

3.3. Tweede reactie van de Regering	8
4. Uitvoering	9
4.1. Samenstelling van de organen van de Burgerraad	9
4.2. Inclusiemaatregelen	9
4.3. Vergoeding	10
4.4. Taalgebruik	10
4.5. Informatieverstrekking aan de deelnemers	10
4.6. Faciliteren van de beraadslagingen	11
4.7. Kadernota	11
4.8. Nemen van beslissingen	12
4.9. Vertrouwelijkheid	12
4.10. Betrokkenheid van de burgermaatschappij	12
4.11. Uitsluiting van een lid	12

1. Werking van de Raad

De werken van de Burgerraad verlopen via uit drie fasen: een fase van beraadslaging, een fase waarin de agenda wordt vastgesteld, en een fase van opvolging. De werking, de doelstellingen en de organen van de Raad die bij deze fasen betrokken zijn, worden hieronder uiteengezet.

1.1. Beraadslagingen

De fase van de beraadslagingen vindt plaats binnen het Thematisch comité van de Burgerraad voor het klimaat.

Duur van het mandaat

Van februari tot april 2023

Samenstelling en selectie

Het thematische comité bestaat uit max. 100 Brusselse burgers die worden geloot, volgens de modaliteiten voorzien in punt Gestratificeerde loting in twee fasen in de afdeling 2.2. hieronder.

Wanneer werken worden georganiseerd in de verschillende commissies, worden de deelnemers willekeurig aan deze commissies toegewezen.. De samenstelling van de thematische commissies verandert voortdurend, dit om te garanderen dat alle deelnemers met elkaar kunnen uitwisselen.

Werking

Om de beraadslagingen te starten, wordt een eerste bijeenkomst georganiseerd - in aanwezigheid van de Minister belast met Leefmilieu - om de leden van de Burgerraad te informeren over het hun verleende mandaat en het verloop van de beraadslagingscyclus.

De beraadslagingsfase verloopt vervolgens via een proces waarin deze complementaire fasen worden doorlopen:

Informatie

Een informatiefase voor de burgers, waarin het woord wordt gegeven aan externe deskundigen met uiteenlopende en evenwichtige meningen, en waarbij de deelnemers zich op basis van een informatiedossier (met informatie verstrekt door de betrokken administratie(s), onafhankelijke externe deskundigen en andere door het Begeleidingscomité gemobiliseerde instanties) een gefundeerde mening kunnen vormen over het behandelde onderwerp.

Debatten

Fases waarin gedebatteerd wordt, in kleine groepen van niet meer dan een tiental burgers, begeleid door facilitators opgeleid in collectieve informatieverstrekking (en eventueel aangestelde externe deskundigen). Deze besprekingen leiden tot de formulering van aanbevelingen, die met alle leden van de Burgerraad worden gedeeld.

Beslissing

De fase van de collectieve beslissing de beraadslagingsfase dient om de mening van het panel in het eindverslag weer te geven.

De aanbevelingen van de discussiegroepen worden gepresenteerd en ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad. Ze worden vervolgens opgenomen in een verslag aan de Brusselse regering - ter attentie van de Minister belast met Leefmilieu.

1.2. Agendasetting

Om de te bespreken onderwerpen vast te stellen, heeft de Burgerraad voor het klimaat een Comité voor de agendasetting.

Aangezien het mechanisme van de Burgerraad voor het klimaat bepaalt dat de agenda wordt vastgesteld door burgers die reeds aan een beraadslagingscyclus hebben deelgenomen, moet de vaststelling van de agenda voor de eerste cyclus van de Burgerraad volgens een andere procedure verlopen. Daarom heeft het stuurcomité belast met de lancering van het project, samen met de dienstverlener die de architectuur van de Burgerraad moest ontwerpen, gewerkt aan de definitie van het thema en de formulering van de vraag die wordt gesteld aan de burgers die aan de eerste beraadslagingscyclus deelnemen.

Deze sectie gaat dus over de agendasetting voor de tweede cyclus van de Burgerraad voor het klimaat.

Duur van het mandaat

Van april tot juni 2023

Samenstelling en selectie

Het Comité voor de agendasetting bestaat uit 20 tot 25 leden die bij loting worden gekozen uit de deelnemers van de thematische commissie van de vorige beraadslagingscyclus van de Burgerraad.

Werking

De cyclus van een sessie van de Burgerraad begint met de fase waarin de agenda wordt vastgesteld, waarin het Comité voor de agendasetting de onderwerpen bepaalt die in de

Burgerraad zullen worden besproken en de centrale vraag formuleert die in het thematisch comité zal worden besproken.

Een goede centrale vraag moet breed genoeg zijn om de creativiteit te stimuleren, maar ook concreet genoeg om de burgers in staat te stellen samenhangende en goed gefundeerde aanbevelingen op te stellen. Deze vraag moet ook rekening houden met de noodzakelijke beperkingen of compromissen (bijvoorbeeld een budgettair of wettelijk kader) en er uitdrukkelijk naar verwijzen.

Om te beslissen over de onderwerpen die op de Burgerraad voor het klimaat moeten worden besproken en over het centrale thema dat aan de leden van het thematisch comité moet worden voorgelegd, houdt het Comité voor de agendasetting rekening met de suggesties van de Regering en het Parlement (rekening houdend met het wettelijke kader waarin de voorstellen van de Burgerraad kunnen worden geïntegreerd), en met de werkzaamheden van de administratie van Leefmilieu Brussel, van het Comité van klimaatdeskundigen en van andere belanghebbenden zoals de georganiseerde burgermaatschappij. Deze suggesties moeten vóór het begin van de beraadslagingsfase aan het Secretariaat van de Burgerraad worden toegezonden.

1.3. Opvolging

Om de tenuitvoerlegging van de resultaten van de beraadslagingen van de thematische commissies op te volgen, heeft de Burgerraad voor het klimaat een Opvolgingscomité.

Duur van het mandaat

Van september 2023 tot september 2024

Samenstelling en selectie

Het Opvolgingscomité bestaat uit 10 leden die geloot worden uit de deelnemers aan het thematisch comité, zoals beschreven in de statuten van de organen van de burgervergadering in punt 3.1. *Samenstelling van de organen van de Burgerraad.*

Werking

Wil het proces van burgerparticipatie werkelijk succesvol zijn, dan is het van essentieel belang dat de aanbevelingen van de Burgerraad worden opgevolgd. Het is ook van essentieel belang dat de burgers vanaf het begin van hun betrokkenheid bij het proces goed worden geïnformeerd over het traject dat de resultaten van hun beraadslagingen zullen volgen.

Aan het eind van de beraadslagingsfase van elke cyclus van de Raad stelt de Burgerraad een eindverslag op. De dienstverlener die instaat voor de facilitering ondersteunt de groep om ervoor te zorgen dat het verslag de discussies weerspiegelt. Dit verslag bevat bijdragen van de burgers aan de langetermijnvisie die in het kader van het thema van de huidige cyclus

moet worden aangenomen, en beleidsaanbevelingen die op korte en middellange termijn moeten worden opgevolgd om deze visie uit te voeren. Deze aanbevelingen worden geformuleerd volgens een gestandaardiseerde methode die het mogelijk maakt de context van elke aanbeveling, de doelgroep waarvoor zij bestemd is, de betrokken en getroffen actoren en het plan voor de uitvoering van de aanbeveling te specificeren.

Het rapport van de Burgerraad wordt verzonden naar de Brusselse regering via de Minister belast van Leefmilieu. Dit rapport wordt vervolgens gepresenteerd tijdens een publiek evenement waarbij de verschillende actoren van het de samenleving worden uitgenodigd die hebben bijgedragen aan de Raad. Het rapport van de Raad wordt ook verzonden naar het Brussels Gewestelijk Parlement, naar de Milieuraad, naar Brupartners alsook naar het Comité van klimaatdeskundigen en wordt online geplaatst op de website van Leefmilieu Brussel.

De opvolging van dit verslag is een essentieel element om de geloofwaardigheid te verzekeren en om de hele bevolking te scharen achter het participatiemechanisme van de Burgerraad voor het klimaat. Derhalve wordt van de minister(s) op wie de aanbevelingen in het verslag betrekking hebben, verwacht dat hij/zij er formeel op reageert (reageren), tijdens specifieke vergaderingen - om een overzicht te geven over de stand van zaken over de opvolging met betrekking tot elk van de aanbevelingen (*zie hierna*). Het Opvolgingscomité van de Burgerraad staat borg voor het goede verloop van dit proces.

2. Coördinatie van de Raad

Om het goede verloop van de beraadslagingscycli te verzekeren, heeft de Burgerraad voor het klimaat een Begeleidingscomité en een secretariaat.

2.1. Begeleidingscomité

Samenstelling en selectie

Het Begeleidingscomité wordt benoemd op basis van een selectie door een onafhankelijke jury in opdracht van het Secretariaat van de Burgerraad.

Deze selectie moet het volgende omvatten:

- een 'klimaatdeskundige';
- een deskundige inzake democratische vernieuwing;
- een persoon die verantwoordelijk is voor de inclusie van de burgers;
- een vertegenwoordiger van de dienstverlener die verantwoordelijk is voor de organisatie en facilitering van de beraadslagingen.

Voor elke beraadslagingscyclus maken ook de volgende leden deel uit van het Begeleidingscomité:

- een deskundige inzake het door de werkzaamheden van de Burgerraad beoogde thema;
- in voorkomend geval, een lid van de bij het besproken onderwerp betrokken administraties;
- een burgervertegenwoordiger die bij loting wordt gekozen uit de leden van de thematische commissie.

Daarnaast zijn de volgende personen *de facto* lid van het Begeleidingscomité:

- een vertegenwoordiger van het Secretariaat van de Burgerraad;
- het aanspreekpunt van de dienst Participatie van perspective.brussels.

Opdrachten

Het Begeleidingscomité heeft de taak toezicht te houden op de werkzaamheden van de Burgerraad voor het klimaat om ervoor te zorgen dat deze worden uitgevoerd in overeenstemming met de kwaliteitsnormen voor overlegprocessen, dat elke fase van de beraadslagingscyclus haar doelstelling bereikt, en dat dit reglement wordt nageleefd.

Het Begeleidingscomité staat garant voor de integriteit en de kwaliteit van het besluitvormingsproces, zowel wat de inhoud als wat de procedure betreft. In dat opzicht stelt het met name externe deskundigen voor om de deelnemers aan de Burgerraad te informeren en onderzoekt het de informatiedossiers die voor de leden van het thematische comité zijn opgesteld.

2.2. Secretariaat

Het dagelijkse beheer van de Burgerraad voor het klimaat wordt waargenomen door de bevoegde diensten van Leefmilieu Brussel, die het Secretariaat van de Burgerraad vormen. Dit Secretariaat verzekert de coördinatie en de verspreiding van informatie tussen de verschillende organen van de Burgerraad en met de betrokken externe instellingen.

Indien een geschil of gebeurtenis het goede verloop van de werkzaamheden van de Raad belemmert, behoudt het Begeleidingscomité zich het recht voor het Secretariaat opdracht te geven de nodige maatregelen te nemen om de situatie op te lossen.

3. Integratie in de klimaatgovernance van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het resultaat van de beraadslagingen, vastgelegd in het eindverslag van de cyclus van de Burgerraad, zal de volgende stappen volgen om een goede follow-up en een goede integratie in de Brusselse klimaatgovernance te garanderen:

- (1) Analyse van de aanbevelingen;
- (2) Eerste reactie van de Regering;
- (3) Tweede reactie van de Regering.

3.1. Analyse van de aanbevelingen

Het secretariaat van de Burgerraad voor het klimaat krijgt de taak om de voorgestelde aanbevelingen in het finale rapport van de cyclus te klasseren, dit volgens de gewestelijke competenties waaraan ze gelinkt zijn.

De Minister belast met Leefmilieu zendt dit rapport aan de bevoegde ministers, die als taak hebben om dit te analyseren, binnen een termijn van drie maand en met de steun van hun respectieve administraties, om zo een stappenplan op te stellen dat aangeeft welk gevolg kan worden gegeven aan elk van de aanbevelingen van de Burgerraad.

3.2. Eerste reactie van de Regering

Na drie maand wordt een openbaar evenement georganiseerd, waar de minister(s) het stappenplan kunnen presenteren en een eerste retour geven op de aanbevelingen en de leden van de Burgerraad de stand van zaken voor elk van de aanbevelingen mee te delen wat betreft de stappen die moeten worden genomen om de integratie ervan mogelijk te maken in het klimaatgovernance.

3.3. Tweede reactie van de Regering

Een jaar na de eerste reactie van de Regering aan de Raad wordt een uitwisseling georganiseerd tussen de minister(s) waarop de aanbevelingen betrekking hebben en de leden van het Opvolgingscomité - tijdens hetzelfde jaarlijkse openbare evenement als vermeld in

punt 3.2. Het gaat dus enerzijds over het presenteren van het stappenplan dat een antwoord formuleert op de aanbevelingen die drie maand eerder werden geformuleerd, en een overzicht van de follow-up die werd gegeven in het vorig jaar aan de aanbevelingen voor de vorige cyclus. Dit evenement dient ook om het thema van de volgende cyclus van de Raad aan te kondigen en geeft het Opvolgingscomité van de vorige cyclus de gelegenheid om de balans op te maken en de fakkel door te geven aan de leden van het nieuwe Opvolgingscomité.

4. Uitvoering

De volgende elementen zorgen voor de goede werking van de Burgerraad voor het klimaat.

4.1. Samenstelling van de organen van de Burgerraad

Voor de samenstelling van bepaalde organen van de Burgerraad voor het klimaat - het Comité voor de agendasetting en het Opvolgingscomité - wordt ook gebruik gemaakt van de lotingsmethode, op basis van vrijwilligers uit de Raad. Aan het einde van de beraadslagingsfase van de Burgerraad kunnen de deelnemers van het thematisch comité zich aanmelden om deel uit te maken van het Opvolgingscomité of het Comité voor de agendasetting voor de volgende beraadslagingscyclus.

Voor deze loting wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met drie fundamentele sociaal-demografische criteria (geslacht, leeftijd en taal) om panels samen te stellen die zo representatief mogelijk zijn voor de Burgerraad. Indien het minimumaantal leden voor de samenstelling van een van deze organen van de Burgerraad niet wordt bereikt of de representativiteit van het panel door de Raad wordt betwist, beslist het Begeleidingscomité over de te ondernemen acties.

4.2. Inclusiemaatregelen

Elke vergadering van de Burgerraad voor het klimaat wordt geleid door tweetalige facilitators, in het Frans en het Nederlands. Voor burgers die zich moeilijk in een van deze twee officiële talen kunnen uitdrukken, bestaat er echter een systeem van 'begeleiders', waardoor zij de vergaderingen van de Raad met een naaste kunnen bijwonen. Dit systeem geldt natuurlijk ook voor slechtzienden, mensen met beperkte mobiliteit of mensen die in elke andere situatie verkeren waarin aangepaste voorzieningen nodig zijn.

In het algemeen zal het Secretariaat alles in het werk stellen om elke willekeurig gekozen burger te laten deelnemen aan de Burgerraad voor het klimaat. In dit verband wordt bijzondere aandacht besteed aan de slachtoffers van de digitale kloof, via aangepaste communicatiemiddelen. Evenzo kunnen op verzoek van de deelnemers specifieke diensten worden opgezet om de deelname van iedereen te waarborgen.

4.3. Vergoeding

De deelnemers krijgen een vergoeding voor hun deelname aan de Burgerraad in de vorm van een vrijwilligersvergoeding (overeenkomstig de federale wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers) van ongeveer 35 euro per dag van deelname (de bedragen worden jaarlijks geïndexeerd). Dit bedrag is belastingvrij.

Deze vergoedingen worden berekend op basis van de daadwerkelijke deelname aan de vergaderingen van het thematisch comité, het Comité voor de agendasetting, het Opvolgingscomité en het Begeleidingscomité. Externe deskundigen kunnen ook worden vergoed voor hun deelname. De deelnemers ontvangen deze vergoedingen aan het eind van de Burgerraadcyclus waaraan zij hebben deelgenomen.

Zo nodig kunnen ook de verplaatsingskosten worden terugbetaald. De betrokken deelnemers moeten zich uiterlijk vóór het einde van de beraadslagingscyclus tot het Secretariaat van de Burgerraad wenden.

4.4. Taalgebruik

De communicatie binnen en rond de Burgerraad voor het klimaat moet tweetalig zijn, in het Frans en het Nederlands. Alle in het kader van de Burgerraad opgestelde documenten (uitnodigingen, informatiedocumenten, enz.) zijn beschikbaar in het Frans en het Nederlands. Het uitnodigingsdocument wordt ook gepubliceerd op het onlineplatform, samen met vertalingen in de meest gesproken talen in Brussel.

4.5. Informatieverstrekking aan de deelnemers

Voor elk onderwerp dat bij de verschillende organen van de Burgerraad op tafel ligt, is het van cruciaal belang dat de burgers die erover moeten beraadslagen, naar behoren worden geïnformeerd.

Met het oog op de beraadslagingen binnen de thematische commissies worden externe deskundigen met uiteenlopende en evenwichtige meningen door het Begeleidingscomité verzocht om een informatiedossier samen te stellen waarin de stand van zaken van het thema in kwestie op evenwichtige wijze wordt gepresenteerd.

Dit informatiedossier wordt herzien door het Begeleidingscomité. De externe deskundigen worden uitgenodigd om hun standpunten toe te lichten tijdens plenaire zittingen van de Raad, en soms worden zij verzocht zich beschikbaar te stellen om meer specifieke vragen van de burgers te beantwoorden.

Tijdens de bijeenkomsten, worden vertegenwoordigers van de bij het thema betrokken administraties verzocht de lopende of binnenkort uit te voeren projecten te presenteren, om

te voorkomen dat de burgers voorstellen formuleren die reeds gestarte projecten overlappen. Deze informatiesessies gaan ook over de budgettaire en juridische beperkingen in verband met het onderwerp in kwestie.

Indien ten minste 1/10e van de leden van de Burgerraad vindt dat zij meer informatie of een aanvullend standpunt op de betrokken vraag nodig hebben, kunnen zij ook een beroep doen op andere externe deskundigen door middel van een specifiek verzoek aan het Begeleidingscomité, dat dit verzoek zal beoordelen.

4.6. Faciliteren van de beraadslagingen

Beraadslagingen tussen deelnemers en eventuele externe partijen in het kader van de vergaderingen van de Burgerraad worden begeleid door professionele facilitators. Deze begeleiding heeft de volgende doelstellingen:

- de toegang tot de informatie verzekeren;
- elke deelnemer in staat stellen zich in een evenwichtig debat uit te drukken;
- belangrijke informatie uit de beraadslagingen verzamelen;
- verslagen van de vergaderingen opstellen waarin de belangrijkste punten van de debatten, de aangevoerde argumenten en de genomen beslissingen worden opgenomen.

4.7. Kadernota

Om ervoor te zorgen dat de Burgerraad voor het klimaat kan bijdragen tot de gewestelijke klimaatgovernance, moet de keuze van de door de Raad behandelde thema's passen binnen een door het Secretariaat vastgesteld kader. Aan het begin van elke nieuwe beraadslagingscyclus wordt een oriënteringsnota toegezonden aan de leden van het Comité voor de agendasetting en vervolgens aan de leden van het thematisch comité.

Deze nota bepaalt onder meer dat het thema waarop de beraadslagingen betrekking hebben:

- gerechtvaardigd verband moet houden met het klimaat, overeenkomstig het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE);
- moet voldoen aan de verplichtingen die door de Europese Unie zijn opgelegd via de Verordening inzake klimaatgovernance (EU-2018/1999);
- betrekking moet hebben op problemen op gewestelijke schaal, waarbij moet worden voorkomen dat reeds lopende participatieprocessen worden herhaald;
- in overeenstemming moet zijn met de doelstellingen van het gewest;
- in overeenstemming moet zijn met de instrumenten die deel uitmaken van de Brusselse klimaatgovernance en andere gewestelijke strategieën en plannen.

De oriënteringsnota stelt het Comité voor de agendasetting in staat een werkthema vast te stellen en een vraag te formuleren voor elk van het thematisch comité van de Burgerraad.

Indien tijdens de beraadslagingen van het thematisch comité aanbevelingen naar voren komen die betrekking hebben op bevoegdheden die niet onder de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vallen en die tijdens het besluitvormingsproces worden goedgekeurd, zullen deze aanbevelingen in het verslag worden opgenomen zodat zij aan de bevoegde instellingen kunnen worden overgemaakt, zonder enige garantie dat een opvolging mogelijk is.

4.8. Nemen van beslissingen

In de regel neemt de Burgerraad beslissingen bij consensus. Indien verscheidene bemiddelingspogingen niet resulteren in een akkoord, kan het secretariaat bepalen dat voor een besluit een meerderheid van stemmen vereist is van 4/5^e van de stemmen van het betrokken orgaan, mits het aanwezigheidsquorum 4/5^e bedraagt. Indien de 4/5^e meerderheid van de stemmen niet wordt bereikt, kan het verslag een minderheidsstandpunt bevatten.

4.9. Vertrouwelijkheid

De anonimiteit van elke deelnemer moet worden gewaarborgd in het kader van de openbare mededelingen van de Burgerraad. De verslagen van de beraadslagingen worden dus geanonimiseerd of gepseudonimiseerd. Dit is een standaard vertrouwelijkheidsbeginsel waaraan elke deelnemer zich desgewenst vrij kan onttrekken.

4.10. Betrokkenheid van de burgermaatschappij

Het verband tussen het 'minipubliek' (de bij loting gekozen burgers die deelnemen aan de Burgerraad voor het klimaat) en het 'maxipubliek' (alle burgers van de samenleving waaruit de bij loting gekozen personen afkomstig zijn) is een belangrijke component voor het welslagen van het proces en om de legitimiteit ervan te waarborgen.

De burgermaatschappij wordt dus op verschillende momenten in het proces geraadpleegd en geïnformeerd: tijdens de fase waarin de agenda wordt opgesteld om suggesties te verzamelen, via de transparante communicatie van informatie die met de leden van de Burgerraad wordt gedeeld, en via de publicatie van de resultaten van de werkzaamheden van de Raad.

4.11. Uitsluiting van een lid

In geval van een belangenconflict kan het Begeleidingscomité beslissen een door loting aangewezen burger uit te sluiten. Deze beslissing moet naar behoren worden gemotiveerd en aan de betrokkene worden meegedeeld. De betrokkene kan tegen deze beslissing in beroep gaan bij het Begeleidingscomité, dat een definitieve beslissing over de uitsluiting zal nemen.